

Gúgh, J., Trnka, A., Karaska, D., Ridzoň, J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 332 stran.

ISBN 978-80-898021-7-3

Kateřina Ševčíková

Potřeba chránit ptáky se s poklesem mnoha jejich populací stává stále aktuálnější. O této problematice bylo napsáno již mnohé, nicméně nadšený ochránář-amatér se pro informace musí často pít po všemožných zdrojích, až některé méně trpělivé „touha chránit“ přejde. Navíc množství praktických, a pro ochranu ptáků mnohdy klíčových, postřehů se traduje mezi odborníky věnujícími se danému tématu a k obyčejným lidem se takřka nedostane. A tak, když se mi do rukou dostala právě tato publikace, ochránářské srdíčko poskočilo radostí. Podrobná „kuchařka“ servíruje návod na ochranu evropsky významných druhů jasně, srozumitelně a hlavně v jediném souboru.

Kniha z pera špičkových slovenských ornitologů vydaná Štátnou ochranou přírody SR patří k jedné z nemála výborných projektových publikací, které doslova chrlí naši východní sousedé. Svou praktickou velikostí, formátem něco mezi A4 a A5 a rozsahem 332 stran je „akorát do ruky“. A pušťik bělavý, střežící přední stranu přebalu knihy, jakoby přímo vyzýval k otevření. Další pestré fotografie, opět jak jinak než od předních slovenských fotografů, vkusně provází celou knihou. Stručný, ale výstižný text místy přehledně členěn do bodů či tabulek usnadňuje orientaci v problematice. Na tomto místě se však sluší přiznat, že celá kniha je samozřejmě psána ve slovenštině, což může pro některé české čtenáře působit poněkud krkolomně.

Po dojemném úvodu se autoři přesunou k ryze věcným informacím. První kapitola čtenáře nejprve seznamuje s Naturou 2000 a poté se zaměří na její zákonné ukotvení na Slovensku. Nezbytnou součástí je i seznam a schematická mapa Chráněných vtáčích území (CHVŮ, analogie s ptačími oblastmi v ČR). Kapitola o ochraně ptactva na Slovensku pře-

devším osvětluje výběr ptačích druhů pro tuto publikaci a zároveň obhajuje potřebu ptáky chránit. Odtud je jen malý krůček k negativním faktorům působících v konkrétních biotopech. Dozvídáme se, že stejně jako u nás, mají naši sousedé problém s přerybněním rybníků, nadměrnou těžbou dřeva či urbanizací. Anebo třeba o poněkud nešťastném nastavení některých dotací EU tekoucích do zemědělství. Zbylé obecné kapitoly, pro mě poněkud nelogicky, pokračují až na konci knihy. Autoři se vrací k hlavním biotopům (zemědělská půda, mokřady, les, synantropní prostředí) a výstižně předkládají, co činit, aby se ptákům na daných místech líbilo. Následující text otvírá hospodářským subjektům mnohdy netušené možnosti zisku všemožných dotací (nutno podotknout, že některé jsou uplatnitelné i v ČR). Závěr knihy patří organizacím věnujícím se ochraně ptáků na Slovensku, a to jak profesionálním, tak těm amatérským. Nechybí ani přehled citované literatury a vysvětlení použitých zkratek.

Těžištěm knihy je část věnující se ochraně jednotlivých evropsky významných druhů. Jejich poněkud nezvyklé abecední uspořádání, navíc umocněné absencí rejstříku, znesnadňuje, zvláště slovenských názvů neznalému čtenáři, orientaci. Portrét každého z více jak sedmdesáti ptáků je dokreslen jeho zobrazením a ilustrační fotografií ohrožujícího faktoru nebo naopak správné praxe pro jeho ochranu. Samotný text nás nejprve seznámí s konkrétním druhem a jeho biotopovými nároky. Dále se dovidáme o změnách početnosti a o významných CHVŮ, ve kterých se vyskytuje. Tyto údaje jsou následně uspořádány do přehledné tabulky, která je doplněna o stav hnízdních a potravních biotopů v jednotlivých CHVŮ, stejně jako o početnost

místní populace. Následuje shrnutí ohrožujících faktorů a „recept“ na vytvoření optimálních podmínek pro daný druh.

Kniha je primárně určena slovenskému čtenáři (kapitoly o legislativě či „místních“ podmínkách ochrany jsou pro českého ochránáře poněkud scestné, nicméně je zajímavé kouknout pod pokličku, jak se ochrana ptáků vaří jinde), přesto si však myslím, že si své jedinečné místo najde i v knihovnách nejen českých profesionálních i amatérských ornitologů. Stejně dobře však může posloužit i úředníkům, pracovníkům státní správy, a snad i osvíceným vlastníkům pozemků, na jejichž vůli ochrana ptactva často tolik závisí. Právě tato hluboká studnice inspirace podaná velice přívětivou formou by mohla zaujmout i takové jedince, kteří se ochraně ptáků dosud bránili. Přeji tedy této knize, aby pomohla co možná nejvíce při ochraně „našeho“ ptactva.

Vzhledem k tomu, že se jedná o projektovou publikaci, není k dostání v knihkupectvích. Nicméně její pdf je možné stáhnout na webových stránkách projektu:

http://www.sopsr.sk/dokumenty/KnihaA4_Zasady-ochrany-cela.pdf